

Метафоричне та метонімічне підґрунтя формування іменникових композитів із соматичним компонентом у німецьких мас-медіа

М. М. Лисак

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна
Corresponding author. E-mail: miri_lysak@ukr.net

Paper received 03.12.20; Accepted for publication 16.12.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-HS2020-242VIII42-05>

У статті досліджено інструментарій метафоричних, метонімічних і метафтонімічних переносів, на підставі яких формуються іменникові композити із соматичним компонентом (ІКСК) у німецьких мас-медійних текстах. Визначено види метафори і метонімії, що наявні у досліджених мас-медійних мікроконтекстах, встановлено частоту їх використання; висвітлено вплив ІКСК на створення яскравої образності у мас-медіа (досліджено закладений прагматичний ефект таких статей, виявлено їх маніпулятивний вплив на читача).

Ключові слова: іменниковий композит, соматичний компонент, метафора, метонімія, мас-медіа, семантика, прагматичний ефект.

Вступ. Іменникові композити із соматичним компонентом (далі ІКСК) характеризуються компактністю із погляду їх структурної організації, утім відзначаються значною креативністю, мають неабиякий семантичний потенціал у німецькій мові, зокрема у мас-медійних текстах.

Метафора і метонімія були у фокусі значної кількості лінгвістичних розвідок [3; 5; 6; 10; 12], утім ще не досліджувалися як основа формування семантики композитів із соматичним компонентом, з погляду їх переосмислення та особливостей функціонування у сучасних мас-медіа. Досліджувані лексичні одиниці не тільки належать до «забутого» лексикону німецької мови, але й активно використовуються у мас-медійних текстах сьогодення, поповнюючи собою список лексичних інновацій. Таким чином, здійснене дослідження суттєво змінює уявлення про статус ІКСК у лексичній системі мови, спростовує стереотип щодо їх вживання виключно як «словникових», «архаїзованих», «нечастотних» і не притаманних сучасній комунікації лексичних одиниць.

Аналіз публікацій за темою. Особливо релевантними для цього дослідження виявилися роботи, присвячені метафтонімії [4], антропоморфній метафорі та антропоцентричному світогляду [1; 7; 8; 9], класифікаційним засадам метафоричних та метонімічних моделей розвитку лексичних значень [3; 5; 6; 10; 12]. Дослідження спирається також на праці щодо типологізації мас-медійних текстів [2; 11].

Мета статті. На меті цього дослідження – визначити метафоричне і метонімічне, метафтонімічне підґрунтя формування іменникових композитів із соматичним компонентом у німецьких мас-медійних текстах, встановити їхню роль у створенні емоційної забарвленості медійних повідомлень та визначити функціональне навантаження у досліджених контекстах.

Матеріал. До емпіричного матеріалу дослідження належать 355 мікроконтекстів (за період з 2016 по 2020 рр.), які дібрано із німецьких мас-медійних текстів, а також з корпусу німецьких текстів Інституту німецької мови (IDS) м. Мангейм COSMAS II (DeReKo-2018-II) [13]. Це дозволило визначити метафоричні і метонімічні, метафтонімічні перенесення під час формування семантичного обсягу ІКСК, прос-

тежити їх вплив на формування евалюативності таких лексичних одиниць.

Методи. Під час дослідження було залучено такі методи лінгвістичного аналізу: метод компонентного аналізу для дослідження значень ІКСК, аналіз за безпосередніми складниками та трансформаційний метод, які допомогли визначити типи ІКСК, метод контекстуального аналізу, використаний для визначення особливостей семантики ІКСК у німецьких мас-медійних текстах. Результати дослідження верифіковано за допомогою методу кількісного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення.

Метафора і метонімія визначають не тільки мовну картину світу носіїв певної мови, вони є інструментами досягнення людиною дійсності, впорядкування отримуваної нової інформації й наявного знання [6, с. 11]. Вони віддзеркалюють життя людини [3, с. 72; 5, с. 232], вказують на способи адаптації до змін у ньому. Будь-яка суспільна тенденція, що пов'язана із технологічним розвитком, соціально-політичним буттям людини відображається у лексичному складі мови. Мовець потребує достатніх мовних ресурсів задля надання образної сили своїм думкам, їх втіленню у різноманітних дискурсах, тяжіє до інновативності висловлення і ніколи не зупиняється у прагненні до пошуку найбільш влучних, емоційно насичених мовних засобів, мовної гри [1, с. 2-3].

Читачі мас-медійних текстів складаються з різних соціальних груп зі своїм набором інтересів і пріоритетів [2, с. 2]. З метою більш ефективного отримання інформації для кожної із соціальних груп німецькі мас-медіа, як і будь-які інші, давно розробили стандарту рубрикацію інформаційних повідомлень згідно найбільш актуальної тематики: політика, спорт, економіка, наука, культура, екологія, здоров'я, історія, яку можна побачити майже в кожному виданні. Значне зацікавлення читачів викликає також жовта преса, яка не обмежується стандартними мовними засобами, етичними нормами під час інтерпретації повідомлень за цими темами і демонструє геть нестандартні підходи (часто дуже маніпулятивні) до описуваного матеріалу.

В цій статті особливості функціонування ІКСК у мас-медійних текстах буде продемонстровано на декількох найбільш яскравих прикладах. До ІКСК, які

заснази метонімічного переосмислення належать дослідженні одиниці на позначення суб'єкта – 58 % (людини – 51%, тварини – 38%, рослини – 11%) або об'єкта – 42% (техніки – 67%, гри, фізичних та інтелектуальних дій – 5%, предметів побуту – 28%).

Дослідженні ІКСК, семантика яких сформувалася на підставі метонімічного переносу з позначення окремої частини тіла на позначення «людини», тобто її інтелектуальної діяльності (46%), характеру (15%) і зовнішнього вигляду (39%), містять позитивну або негативну конотацію, як правило, не залишаються амбівалентними.

Формування семантики ІКСК за моделлю метонімічного перенесення з позначення частини тіла на найменування характеру людини можна продемонструвати таким прикладом: «Der Hobby-Triathlet, ein **Hitzkopf** mit vielen Ecken und Kanten, der den FC Barcelona verließ, um nach eigenen Worten "eine Ruhepause einzulegen", wird seinen ersten Nationalkader am 31. August bekanntgeben.» (укр. Хобі-триатлоніст, запальна людина зі своїми недоліками, який залишив ФК "Барселона", щоб "відпочити" за його власними словами, оголосить про свою першу збірну 31 серпня.) [14]. Автор статті вживає ІКСК з негативною конотацією, утворений за допомогою метонімічного переносу з частини тіла на людину в цілому, формуєчи негативний імідж спортсмена, описуючи його як «запальну людину». З метою підсилення прагматичного ефекту на читача [11, с. 22], зазначений ІКСК винесено також у заголовок самої статті, де до яскравого опису, створеного метонімією, долучається метафоричний патерн за рахунок словосполучення *mit Ecken und Kanten*: «**Hitzkopf** mit Ecken und Kanten» [14].

Використання ІКСК для позначення зовнішнього вигляду людини, створення її фізіологічного, але також психологічного портрету є типовим для мас-медіа, наприклад, у німецькій газеті Berliner Zeitung зафіксовано такий контекст: «Jonathan Groff, dessen **Engelsgesicht** Zuschauer unter anderem aus der Serie „Glee“ kennen, verleiht Holden Ford eine faszinierende Mischung zwischen naivem Forscherdrang, Leichtsinn und kühler Routine.» (Джонатан Грофф, чиє *янгольське обличчя* глядачі знають, зокрема, із серіалу "Хор", дарує Холдену Форду захоплюючу суміш наївної допитливості, легковажності та холодної рутини.) [15]. Американського актора Джонатана Гроффа автор статті описує за допомогою метафори, вказуючи на те, що він має «янгольське обличчя». Асоціація з янголом імплікує позитивну конотацію (невинність, краса, доброта), а відтак формує позитивний образ.

ІКСК на позначення «тварини» фокусують увагу на окремих особливостях її зовнішнього вигляду, якою виділяється та чи інша жива істота. Наприклад, у німецькому онлайн-виданні зазначається: «Alle reden vom Artensterben. Von Roten Listen, auf denen die Namen von Lämmersalat und **Hasenohr** verzeichnet sind, von Feldhamstern und **Rotkopfwürgern**.» (укр. Всі говорять про вимирання видів. Про червоні списки, в яких записані назви рослин баранник дрібний та ласкавець, а також тварин: хом'як звичайний та сорокопуд червоноголовий.) [16]. Таким чином птах нім. **Rotkopfwürger** 'сорокопуд червоноголовий' (букв.

нім. *rot* 'червона', *Kopf* 'голова', *Würger* 'сорокопуд') виділяється своїм зовнішнім виглядом, а саме червоним пір'ям на голівці, за яким його і описано у номенклатурі тваринного світу, використано метонімічне перенесення. На підставі метафори сформовано семантичний обсяг такого позначення рослини: нім. **Hasenohr** 'ласкавець' (букв. нім. *Hasen* 'засць', *Ohr* 'вухо'), листя цієї рослини схоже на заячі вуха, тому сама рослина отримала відповідну назву. Зазначені назви хоча і є номенклатурними біологічними позначеннями, але мають конотацію розмовного стилю, на відміну від латиномовних позначень вони в першу чергу створюють яскравий образ для людини, яка може відразу уявити собі тварину чи рослину за таким лаконічним, але ємним описом за допомогою ІКСК.

За моделлю метонімічного переносу сформувалось значення ІКСК **Lippenbekenntnis**: «Eventuell genügt es ja schon, wenn man die Gräben in den Köpfen beseitigt, eine konsequentere antirechtsextremistische Politik fährt und den **Lippenbekenntnissen** Taten folgen lässt.» (укр. Можливо, достатньо знищити окопи в головах людей, проводити більш послідовну політику проти правих екстремістів і дозволити діяти слідувати за порожніми обіцянками.) [17]. Автор статті повідомляє, що у майбутньому Бундестаг будуть огорожувати для того, щоб захистити будівлю від демонстрантів, при цьому автор задає риторичне питання: «Чи захистить це також нашу демократію?». ІКСК нім. **Lippenbekenntnis** 'визнання тільки на словах; порожня обіцянка' (букв. нім. *Lippen* 'губи', *Bekenntnis* 'зінання') вказує на метонімічний перенос з метою найменування дії, результату, який виникає внаслідок використання певної частини тіла (тут внаслідок порожнього говоріння).

Серед досліджених ІКСК визначено такі моделі метафоричного перенесення на позначення форми (67%), місця (21%) і дії (12%).

ІКСК, сформований на підставі метафоричного перенесення за подібністю форми, а саме з частини тіла людина на позначення природи можна продемонструвати на прикладі з німецького онлайн-видання: «Der Kyffhäuser ist ein **Berggrücken** voller Geheimnisse. In seinem Innern schlummert ein riesiges Höhlenlabyrinth. Einige Höhlen sind verbunden, andere führen in eine Sackgasse.» (укр. Кіфхойзер - це гірський хребет, повний таємниць. Усередині лежить величезний лабіринт печер. Деякі печери з'єднані між собою, інші ведуть у глухий кут.) [18]. В українській мові у словосполученні *гірський хребет* зберігається соматизм «хребет», що використовується вже не тільки на позначення частини тіла людини, але й на позначення природи, гір. Такі ІКСК часто зустрічаються у німецьких мас-медійних текстах, особливо у тематичних блоках, присвячених подорожам, екології, науці, культурі, наприклад, «Bäche und kleine Wasserfälle kreuzen unseren Weg, bis wir einen der schönsten Wegmarker des Pfads erreichen: Von oben ist hier erstmals die **Landzunge** Fajã da Caldeira de Santo Cristo zu sehen.» (укр. Потічки та невеликі водоспади перетинають наш шлях, поки ми не дійдемо до одного з найкрасивіших орієнтирів шляху: Зверху вперше видно мис Фаха-да-Кальдейра-де-Санто-Крісто.) [19]. Досліджений ІКСК нім. **Landzunge** 'мис' (букв. нім. *Land* 'земля', *Zunge*

‘язик’) вказує на форму землі, схожої на форму язика, а також містить інформацію про розташування цієї ділянки – на окраїні, початку, тобто – це земля, яка переходить у море чи океан. Автор статті описує все у теперішньому часі з метою більшого занурення уваги читача у опис природи, немов читач проживає це сам.

У наступному прикладі вжито ІКСК, мотиваційним підґрунтям якого є метафоричне перенесення з позначення частини тіла людини на позначення її зовнішнього вигляду з негативною конотацією: «Nachdem ich zweimal die nicht gerade sehr attraktive Nanny McPhee gespielt habe - Sie erinnern sich: die mit der **Knollennase**, dem hervorstehenden **Hasenzahn** und dem riesigen Muttermal - hat man mir nur noch Rollen für ältere Frauen angeboten, zum Beispiel eine steinalte Lady im Rollstuhl und Mutter Teresa.» (укр. Після того, як я двічі зіграла роль не надто привабливої Нянї Макфі – ви пам’ятаєте: ту, у якої цибулинний ніс, виступаючий зуб і величезна родимка, – мені пропонували ролі лише для літніх жінок, наприклад, дуже старенької жінки в інвалідному візку та матері Терези.) [20]. Так актриса Емма Томпсон описує період у своїй кар’єрі після зіграної ролі Нянї Макфі. У вище зазначеному прикладі мовець наводить два ІКСК для опису зовнішності людини, у першому ІКСК **Knollennase** ‘картопляний ніс; цибулинний ніс’ (букв. нім. *Knollen* ‘шишка, комок’, *Nase* ‘ніс’) відбувається метафоричний перенос за формою, а у другому прикладі автор створює асоціативну паралель між зубами зайця і людини, тобто виступаючими вперед зубами, ІКСК **Hasenzahn** ‘заячий зуб; виступаючий зуб’ (букв. нім. *Hase* ‘заяць’, *Zahn* ‘зуб’) за аналогічною моделлю. Ці яскраві метафори дозволяють нам миттєво уявити образ головної героїні, який не відзначається зовнішньою привабливістю і є трохи гротескним.

ІКСК можуть функціонувати також на позначення місця, наприклад: «Ein Papier mit dem **Briefkopf** des Innenministeriums sorgt für Verwirrung. Laut Behörde handelt es sich um die Privatmeinung eines Angestellten.» (укр. Лист із фірмовим бланком Міністерства внутрішніх справ створює плутанину. На думку органів влади, йдеться про особисту думку працівника.) [21]. Уже не вперше німецькі мас-медіа повідомляють про змову уряду щодо пандемії. Так, у руки журналістів потрапив ще один лист, у якому йдеться про те, що пандемія COVID-19 є «помилковою тривоگوю». Цьому б листу не надали великої уваги, якби б не фірмовий бланк, на якому написано «Міністерство внутрішніх справ» Німеччини. За допомогою метафоричного переносу з частини тіла людини на позначення певного об’єкта, зокрема йдеться про другий компонент ІКСК **Briefkopf** ‘шапка офіційного листа; фірмовий бланк’ (букв. нім. *Brief* ‘лист’, *Kopf* ‘голова’) виликає значення, що вказує на місце розташування – зверху, на початку.

Зафіксовано ІКСК, які утворилися на підставі метафоричного переносу, тобто комбінації метафори і метонімії [4, с. 349-377]. Наприклад, у заголовку статті німецького видання *Spiegel* зафіксовано ІКСК **Gehirnwäsche**: «Man muss Zahran einer **Gehirnwäsche** unterzogen haben» (укр. Захрану треба було промити мізки) [22]. Лідер терористичної групи Захран Хашим на Шрі-Ланці підірвав себе у готелі під час сніданку і забрав із собою ще життя інших людей. Автор статті повідомляє про неадекватність ходу подій і рішень терориста, у результаті цього йому потрібно було здійснити «переоцінку цінностей». Другий компонент ІКСК **Gehirnwäsche** ‘промивання мізків; ідеологічна обробка’ (букв. нім. *Gehirn* ‘мозок’, *Wäsche* ‘стірка; промивання’) вказує на метафоричний перенос з позначення дії «промивання» на «очищення від ідеологій». Яскраве порівняння полягає в тому, що мізки (як матеріальна річ) «забруднилися» (шкідливими ідеями, пропагандою, яка спричиняє смерть інших людей) і потребують того, щоб їх почистили. Водночас за допомогою соматичного компонента «мозок», на підставці синекдохи типу *pars pro toto* [12, с. 15], описується людина у цілому, що вказує також на наявність метонімічного переносу. Соматичний компонент «мозок» позначає людину за своєю семантикою в межах уявлень «наївної анатомії» [9, с. 259] і використовується також для позначення інтелектуальної діяльності людини. Таким чином автор передає «загальне враження» про терориста і мотивацію його дій [7, с. 159].

Висновки. Дослідженні ІКСК, які утворилися за рахунок метафоричних і метонімічних перенесень використовуються у німецьких мас-медійних текстах на позначення суб’єктів (людини (зокрема її інтелектуальної діяльності, зовнішнього вигляду, здібностей), тварин (птахів, риб, комах, чотирипалих) і рослин); для позначення об’єктів (техніки, предметів побуту, ігор). Для опису людини використовуються ІКСК з негативною конотацією, остільки саме негативні емоції потребують інтенсифікації мовного вираження. Саме за допомогою таких ІКСК автор або мовець здійснює прагматичний вплив на читача і створює потрібний образ. У результаті переосмислення утворюються нові ІКСК у німецьких мас-медійних текстах, змінюються їх звичні значення.

ІКСК належать до креативної лексики німецької мови і можуть утворюватися за допомогою різних асоціативних зав’язків, які у свою чергу надають особливої образності медійним повідомленням. Вони також функціонують з метою досягнення компактності вираження, емко і влучно відтворюючи останні події і тенденції, які зображуються у німецьких мас-медійних текстах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Borys, D. & Materynska, O. Poreionymic backronyms: Ambit, formation, and diversity. In *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Trnava: University of SS Cyril and Methodius in Trnava, 2020, V(2), December 2020, pp. 2-52. ISSN 2453-8035 Web of Science (Core Collection)
2. Burger, H., Luginbühl M. *Mediensprache*. // Berlin / Boston: Walter de Gruyter. 4., neu bearbeitete und erweiterte Auflage, 2014. 532 S.
3. Drewer, P. *Die kognitive Metapher als Werkzeug des Denkens. Zur Rolle der Analogie bei der Gewinnung und Vermittlung wissenschaftlicher Erkenntnisse* – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2003 – 422 S.

4. Goossens, L. Metaphonymy: the interaction of metaphor and metonymy in expressions for linguistic action. In: R. Dirven, R. Pörings (Eds.) // *Metaphor and metonymy in comparison and contrast*, Berlin, New-York, Mouton de Gruyter, 2003 – pp. 349-377.
  5. Hagemann, J. Semantiktheorien: Lexikalische Analyse im Vergleich. In: Sven Staffeldt (Hrsg.) // *Metapher und Metonymie*. Tübingen: Stauffenburg Verlag, 2017 – S. 231-262.
  6. Lakoff, G. *Leben im Metaphern: Konstruktion und Gebrauch von Sprachbildern* / G. Lakoff, M. Johnson; aus Amer. übers. von A. Hildebrand. – 1. Aufl. – Heidelberg: Carl-Auer-Systeme, 1998 – 272 S.
  7. Materynska, O. The anthropomorphic image of war in the German and Ukrainian mass media (Das anthropomorphe Bild des Krieges in den Deutschen und Ukrainischen Massenmedien) / O. Materynska // *Lingua Montenegrina*. – Vol. 24. – Cetinje, 2019. – P. 153-167. Web of Science (Core Collection)
  8. Materynska, O. Typologie der Körperteilbenennungen. [Hgg. Andrzej Kątny, Katarzyna Lukas, Czesława Schatte]. – Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New-York, Oxford, Warszawa, Wien: Peter Lang, 2012. – 246 S. DOI: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-02275-9>
  9. Materynska, O. Semantic relation of meronymy in languages of different structure (case study of semantics of body part names) // *Advanced Education*. Kyiv: National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", 2019. No. 12. pp. 256-264 DOI: 10.20535/2410-8286.154883 (Web of Science)
  10. Rolf, E. *Metapherntheorien. Typologie. Darstellung. Bibliographie*, Berlin, New-York: Walter de Gruyter, 2005 – 305 S.
  11. Schäfer, M. Alles Pfeifen!? Wahrnehmung und Einfluss der Medienberichterstattung über Fußball-Schiedsrichter und auf Fußball-Schiedsrichter in Deutschland / H. Skirl, T. Eschmann; *Medien Kommunikationswissenschaft – 67. Jahrgang, Heft 1 – Leibniz: Leibniz-Institut für Medienforschung, Hans-Bredow-Institut*, 2019 – S. 3-26.
  12. Skirl, H. *Metapher: Kurze Einführungen in die germanische Linguistik* / H. Lakoff, M. Schwarz-Friesel; 2. Auflage – Band 4 – Heidelberg: Universitätsverlag Winter GmbH Heidelberg, 2013 – 100 S.
- Dictionary:
13. COSMAS II (DeReKo-2018-II) м. Мангейм. Онлайн-доступ: <http://www1.ids-mannheim.de/kl/projekte/korpora.html>
- Magazines:
14. *Berliner Zeitung*, Hitzkopf mit Ecken und Kanten, 10.07.2018, Online: https://www.genios.de/document?id=BEZE_MDS-A-83C1A038-2234-428F-9D46-7FC9DB602DDB&src=hitlist&offset=0
  15. *Berliner Zeitung*, Im Kopf der Bestie: Die Netflix-Serie „Mindhunter“, 11.06.2020, Online: <https://www.berliner-zeitung.de/kultur-vergnuegen/streaming-netflix-genre-true-crime-mindhunter-spannend-erzaehlt-li.86962>
  16. *Berliner Zeitung*, Kevin kehrt zurück, 12.06.2019, Online: https://www.genios.de/document?id=BEZE_MDS-A-28F33853-2FCF-49CA-A766-65E4CD783D6D&src=hitlist&offset=0
  17. *Spiegel*, Der große Grabenkampf, 03.09.2020, Online: <https://www.spiegel.de/kultur/plaene-fuer-graben-vor-reichstag-acht-alternativen-zum-antifaschistischen-burggraben-kolumne-von-samira-el-ouassil-a-35944d3d-584b-4588-aaf1-0637d0733343>
  18. *Focus*, Historische Knochenfunde deuten auf Kannibalenmahlzeiten hing 07.01. 2017, Online: https://www.focus.de/wissen/videos/kannibalen-in-deutschland-historische-knochenfunde-deuten-auf-kannibalenmahlzeiten-hing_id_6082267.html
  19. *Spiegel*, Als würden gleich Dinos aus dem Unterholz stampfen, 07.09.2019, Online: <https://www.spiegel.de/reise/fernweh/azoren-insel-sao-jorge-zwischen-drachenbaeumen-lavaklippen-und-lagunen-wandern-a-1285359.html>
  20. *Berliner Zeitung*, Humor ist das beste Heilmittel, 12.11.2016, Online: https://www.genios.de/document?id=BEZE_MDS-A-97920EED-D88D-4BAE-ACAF-BFE522864097&src=hitlist&offset=0
  21. *Berliner Zeitung*, Mitarbeiter Seehofers bezeichnet Corona-Pandemie als „Fehlalarm“, 10.5.2020, Online: <https://www.berliner-zeitung.de/politik-gesellschaft/ministeriumsmitarbeiter-bezeichnet-corona-pandemie-als-fehlalarm-li.83224>
  22. *Spiegel*, "Man muss Zahran einer Gehirnwäsche unterzogen haben", 26.04.2019, Online: <https://www.spiegel.de/politik/sri-lanka-anschlag-man-muss-zahran-einer-gehirnwaesche-unterzogen-haben-a-00000000-0002-0001-0000-000163612099>

Metaphorical and metonymic basis for the formation of the compound nouns with a somatic component in German mass media

M. Lysak

Abstract. The article investigates the means of metaphorical, metonymic and metaphthonymic transferences, on the basis of which compound nouns with a somatic component (CNSC) are formed in German mass media texts. It determines the types of metaphor and metonymy present in the studied mass media microcontexts, establishes the frequency of their use; highlights the influence of CNSC on the creation of vivid imagery in the mass media (the pragmatic effect of such articles is studied, their manipulative influence on the reader is revealed).

Keywords: compound noun, somatic component, metaphor, metonymy, mass media, semantics, pragmatic effect.